

technocamps

Algorithmau II

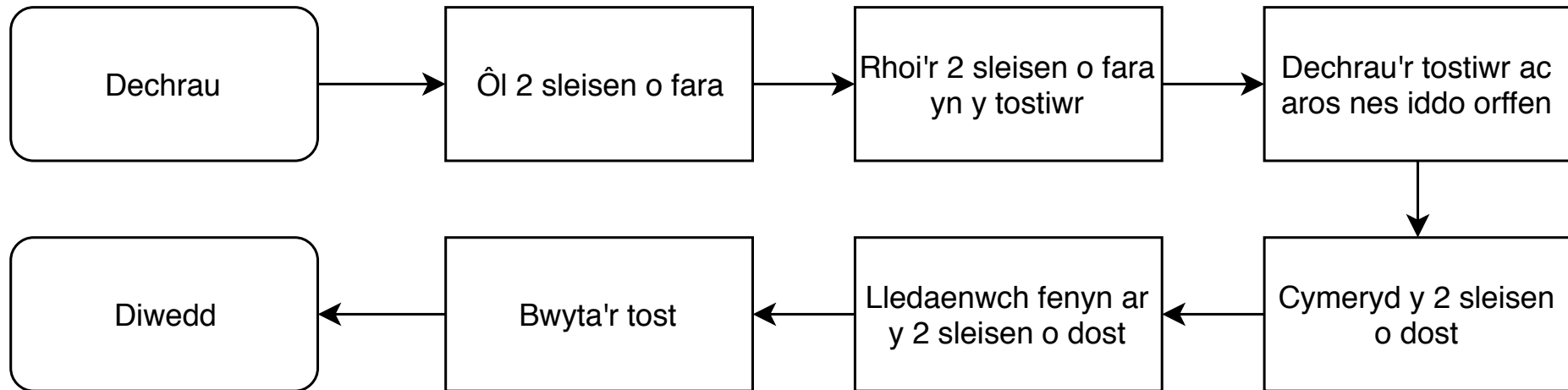

Tasg: Adolygu Algorithmau

Adolygu Algorithmau

Mae Algorithm yn set o gyfarwyddiadau syml sy'n cael eu gwneud mewn trefn benodol i ddatrys problem.

Dyma enghraifft: Gwneud a bwyta tost.

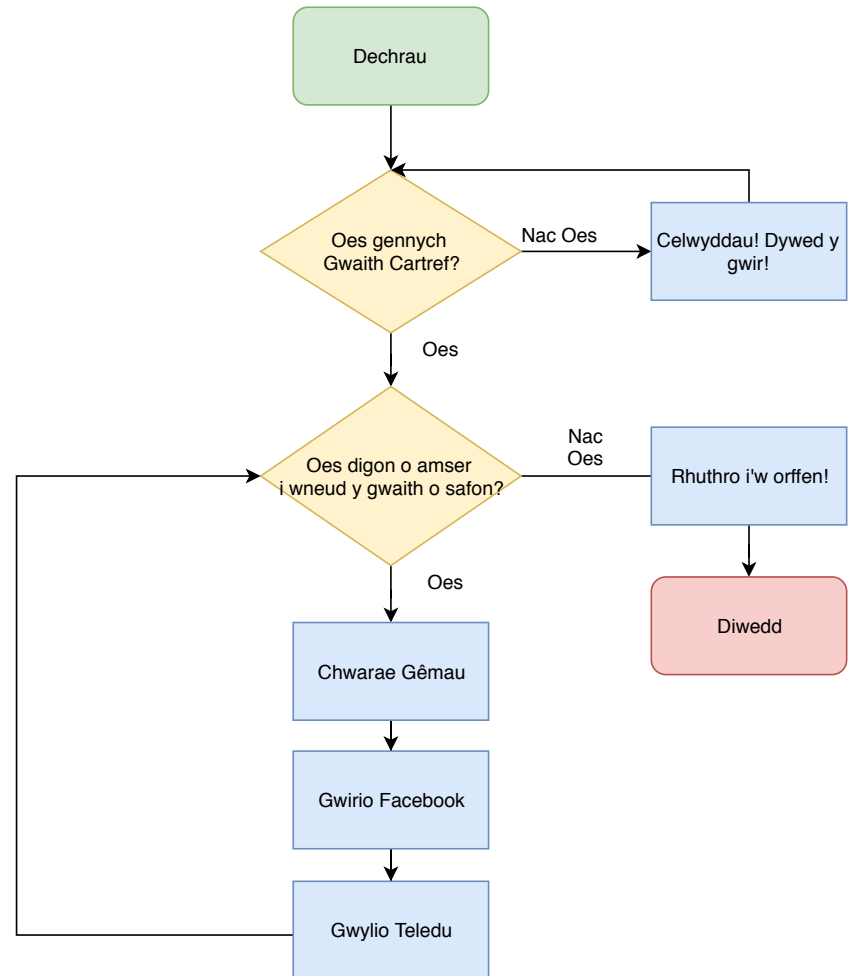

Algorithmau

Mae'n bwysig cofio wrth ysgrifennu algorithm i gadw cyfarwyddiadau:

- Yn syml
- Yn y drefn gywir
- Yn ddiawys (unambiguous)
- Yn berthnasol i ddatrys y broblem

Ble rydyn ni'n defnyddio algorithmau ym mywyd pob dydd?

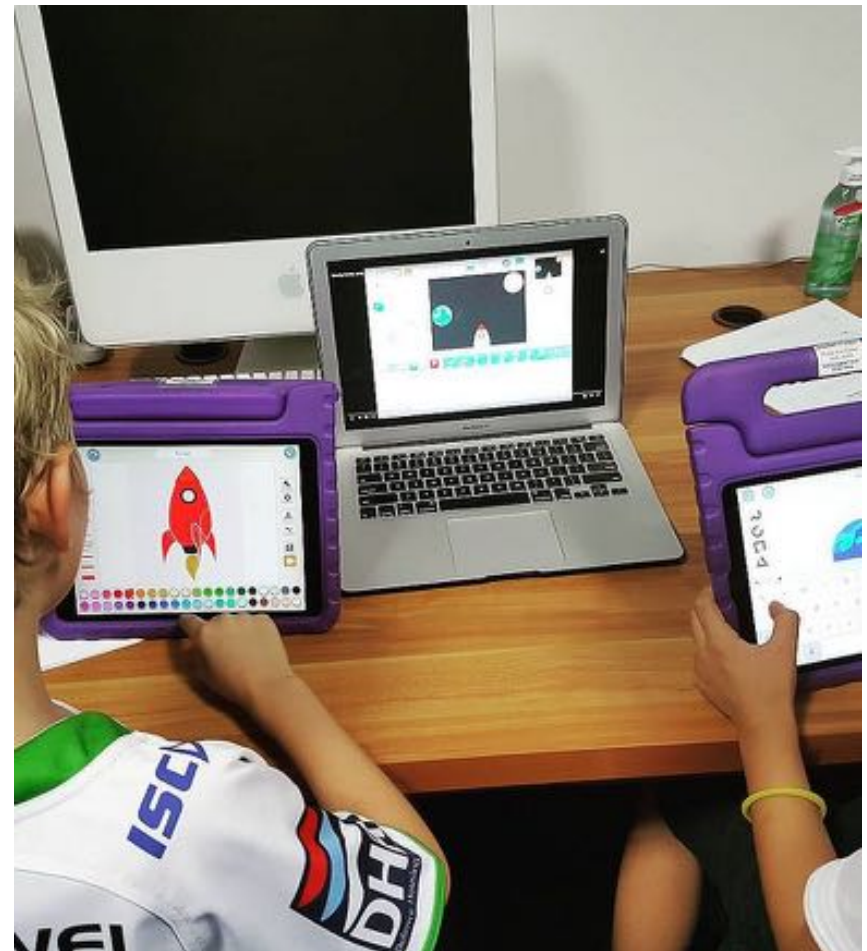
Adolygu Dadelfeniad (Decomposition)

Adolygu Dadelfeniad (Decomposition)

Dadelfennu yw'r broses o dorri problem gymhleth yn rhannau llai.

Enghreifftiau byd go iawn o ddefnyddio dadelfennu:

- Creu Gêm Fideo
- Problemau Mathemateg Cymhleth
- Coginio
- Glanhau'ch ystafell!

Adolygu Haniaethu (Abstraction)

Adolygu Haniaethu (Abstraction)

Haniaethu yw'r broses o ddileu manylion diangen a symleiddio. Defnyddir haniaethu i ddileu manylion diangen o sefyllfa go iawn ac i fodelu'r canlyniad symlach mewn algorithm neu raglen.

Enghreifftiau byd go iawn o haniaethu ar waith:

- Wrth yrru.
- Wrth raglennu.
- Wrth addysgu.

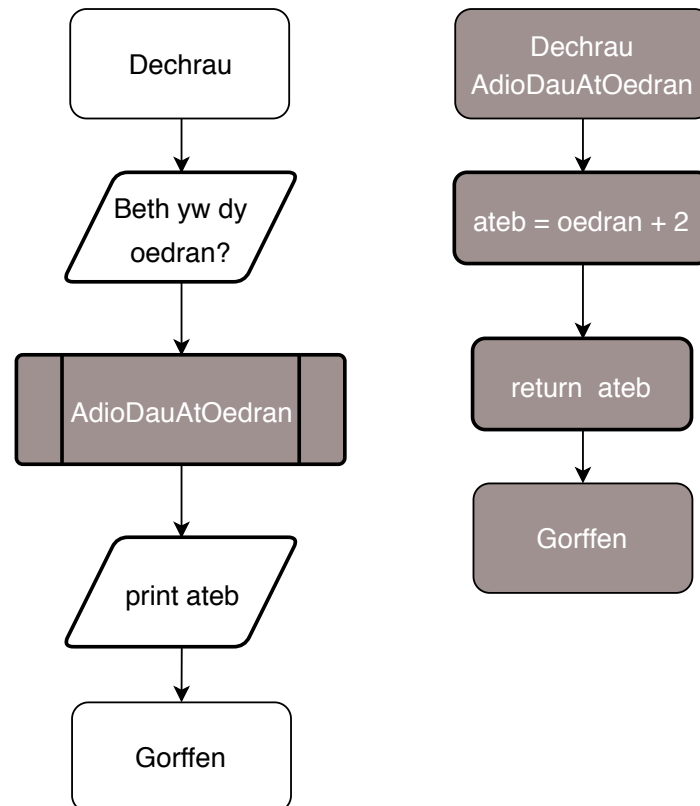

Adolygu Is-reolweithiau (Subroutines)

Adolygu Is-reolweithiau

Mae is-reolweithiau yn ddilyniant o gyfarwyddiadau sy'n cyflawni tasg benodol.

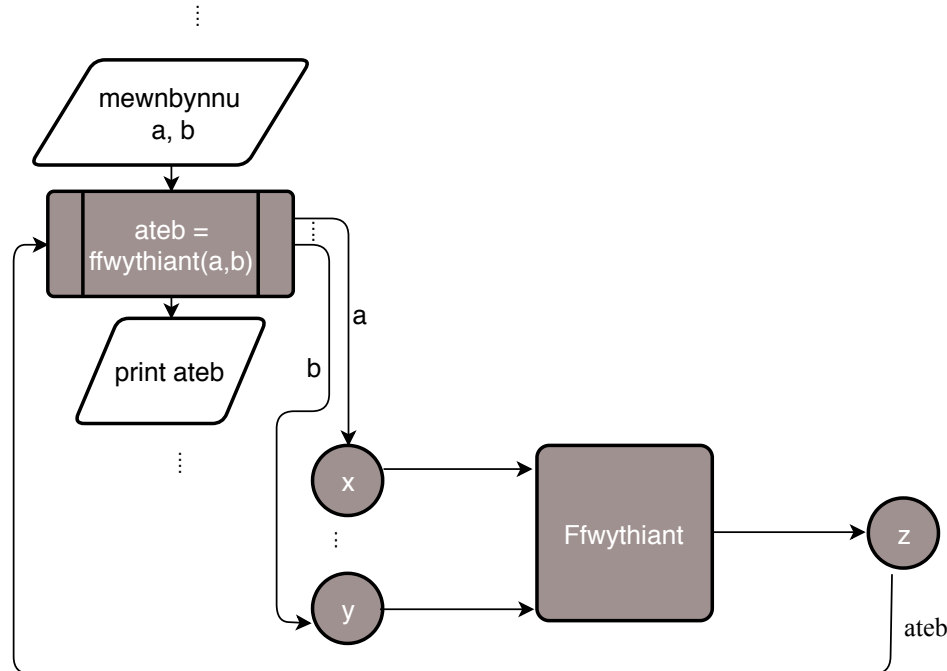

Is-reolweithiau yn Python

Ffwythiannau yn Python

Gweithredir is-reolweithiau fel ffwythiant yn Python.

Mae ffwythiant yn is-reolwaith sydd fel arfer yn cymryd un neu fwy o werthoedd o'r rhaglen ac yna'n dychwelyd gwerth yn ôl.

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
```

```
    cyfaint = ochr ** 3
```

```
    return cyfaint
```

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
```

```
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
```

```
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
```

```
    cyfaint = ochr ** 3
```

```
    return cyfaint
```

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
```

```
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
```

```
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```


1

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
```

```
    cyfaint = ochr ** 3
```

```
    return cyfaint
```

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
```



```
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
```



```
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```


Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```


```
def cyfaintCiwb(ochr):
    cyfaint = ochr ** 3
    return cyfaint
```



```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
```



```
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
```



```
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr): ← 3 ochr = gwerth hydOchr
    cyfaint = ochr ** 3
    return cyfaint
```

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: ")) ← 1
```

```
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr) ← 2
```

```
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
    cyfaint = ochr ** 3
    return cyfaint
```

← 3 ochr = gwerth hydOchr
← 4

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
```

← 1

```
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
```

← 2

```
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
    cyfaint = ochr ** 3
    return cyfaint
```

← 3 ochr = gwerth hydOchr
← 4
← 5

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
```

← 1

```
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
```

← 2

```
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
    cyfaint = ochr ** 3
    return cyfaint
```

← 3 ochr = gwerth hydOchr
← 4
← 5

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
```

← 1

```
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
```

← 2 ← 6

```
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
    cyfaint = ochr ** 3
    return cyfaint
```

← 3 ochr = gwerth hydOchr
← 4
← 5

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

← 1
← 2 ← 6 ateb = cyfaint

Ffwythiannau yn Python - Enghraifft

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
    cyfaint = ochr ** 3
    return cyfaint
```

← 3 ochr = gwerth hydOchr
← 4
← 5

```
hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

← 1
← 2 ← 6 ateb = cyfaint
← 7

Ffwythiannau yn Python – main()

```
#Ffwythiannau yn Python
```

```
def cyfaintCiwb(ochr):
```

```
    cyfaint = ochr ** 3
```

```
    return cyfaint
```

```
def main():
```

```
    hydOchr = int(input("Teipiwch hyd ochr o'r Ciwb: "))
```

```
    ateb = cyfaintCiwb(hydOchr)
```

```
    print("Cyfaint y ciwb yw: ", ateb)
```

```
main()
```

Rydym wedi ymestyn y rhaglen flaenorol i ddiffinio ffwythiannau o'r enw main() a galw ffwythiannau eraill ohoni.

Bydd y dehonglwr Python yn galw main() fel pwynt mynediad i'n rhaglen.

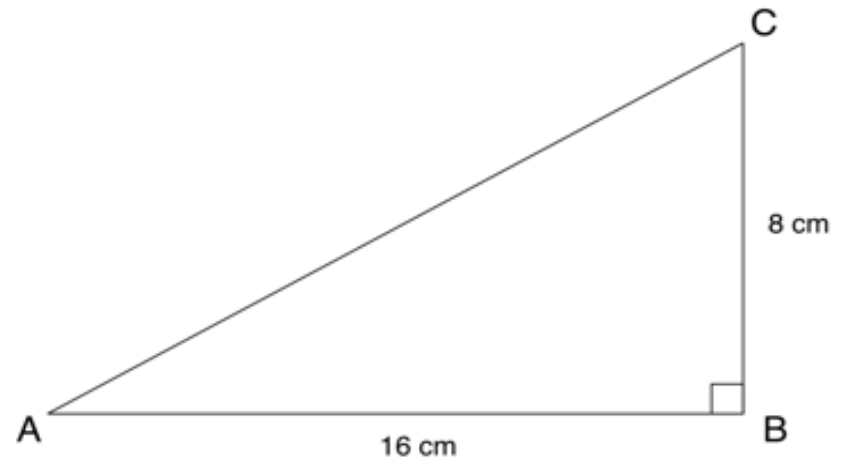

Ffwythiannau - Gweithredu

Ystyriwch y cwestiwn isod :

Mae gennym dri phwynt, A, B ac C. Rydyn ni'n gwybod y pellter o A i B a B i C. Gofynnir i ni gyfrifo'r pellter o A i C.

Gadewch inni greu ffwythiant a all gyfrifo'r hypotenws ar gyfer unrhyw driongl ongl sgwâr.

ABC is a right-angled triangle.
 AB = 16 cm.
 BC = 8 cm.

Calculate the length of AC

Tasg: Cyfrifo'r Hypotenws

Ffwythiannau - Gweithredu

Hyd y Hypotenws: $h = \sqrt{a^2 + b^2}$

Mae'n bwysig cofio'r ffwythiant **main()**. Y brif ffwythiant yw'r ffwythiant gyntaf yn ein cod. Y tu mewn i'r ffwythiant hon mae lle rydyn ni'n galw / defnyddio'r holl ffwythiannau eraill rydyn ni wedi'u creu.

Dyma brif gorff y rhaglen a'r holl ffwythiannau eraill yw'r is-reolweithiau.

```
#Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.  
def main():  
  
#Prif fynediad i'r rhaglen  
main()
```

Diffinio Ffwythiant Hypotenws

Mae tair rhan i ffwythiant:

Enw: Enw'r ffwythiant – `cyfrifwrHypotenws`

- 1. Paramedr(au):** Newidynnau sy'n darparu mewnbwn i'r ffwythiant. Mae'r newidynnau hyn yn bodoli y tu mewn i'r ffwythiant hyn yn unig. - `a`, `b`
- 2. Corff:** Bloc o god sy'n prosesu'r mewnbwn ac yn dychwelyd gwerth. - `return` `hypotenws`

Mae llinell gyntaf y swyddogaeth yn dechrau gyda'r allweddair `def` sy'n sefyll am ddiffinio.

```
def cyfrifwrHypotenws(a, b):  
    hypotenws = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5  
    return hypotenws
```

Allbwn Defnyddiwr - Gloywi

`print(...)` yw ffwythiant sy'n argraffu'r data allbwn a roddir i'r consol.

Mae'r ffwythiant `print` yn argraffu'r canlynol "Mae Python yn hwyl." yn y consol.

```
print("Mae Python yn hwyl.")
```

Gallwn gyfuno testunau lluosog gan ddefnyddio atalnod fel gwahanydd.

```
a = 5
```

```
b = 10
```

```
print("a = ", a, " b = ", b)
```

Mewnbwn Defnyddiwr - Gloywi

`input(...)` yn ffwythiant sy'n argraffu'r cwestiwn a roddir i'r consol ac yn aros i'r defnyddiwr ddarparu mewnbwn.

Mae'r ffwythiant mewnbwn ganlynol yn argraffu "Ydy Python yn hwyl? [Y / N] "ar y consol ac yn disgwyl i'r defnyddiwr ddarparu ateb.

```
input("Ydy Python yn hwyl? [Y/N] ")
```

Ni fydd y rhaglen yn mynd yn ei blaen nes bod y defnyddiwr wedi rhoi mewnbwn.

Mewnbwn fel String

Daw mewnbwn defnyddiwr i mewn i Python fel String, sy'n golygu pan fyddwch chi'n teipio'r rhif 10 ar eich bysellfwrdd, mae Python yn cadw'r rhif 10 mewn newidyn fel String, **nid** fel rhif.

Mae'r ddau ddatganiad hyn yn wahanol o ran sut mae'r cyfrifiadur yn eu prosesu.

```
oedran = 10 #Mae hwn yn rif
oedran = "10" #Mae hwn yn String/text
```

Mae canlyniad ffwythiant **input("...")** bob amser yn String. Er mwyn ei drosi i rif (int, arnofio ac ati) mae angen i ni ddefnyddio'r ffwythiant trawsnewid briodol. (converter function)

Ffwythiannau Trawsnewid

Mae'r ffwythiant **int** yn trawsnewid String neu rif yn *integer* (cyfanrif), sy'n golygu yn y bôn bod popeth ar ôl i'r pwynt degol yn gael ei ollwng.

```
int(123.456) = 123
```

```
int('123') = 123
```

Mae'r ffwythiant **float** yn trawsnewid String neu rif yn *floating-point number*, sef rhif â lle degol.

```
float(12) = 12.0
```

```
float("123.456") = 123.456
```


Diffinio Ffwythiant main()

Ar ôl i ni greu'r ffwythiant hypotenws, y cyfan sydd angen ei wneud yw galw'r ffwythiant honno gyda'r gwerthoedd mewnbwn y tu mewn i'r ffwythiant main().

```
def main():  
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: "))  
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: "))  
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc)  
    print("Hyd AC yw: ", ac)
```

Rhaglen Hypotenws

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```
# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main():
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: "))
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: "))
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc)
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b):
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5
    return h

main()
```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```
# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main():
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: "))
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: "))
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc)
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b):
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5
    return h
```

```
main() ← 1
```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```
# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.  
def main(): ← 2  
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: "))  
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: "))  
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc)  
    print("Hyd AC yw: ", ac)  
  
def cyfrifwrHypotenws(a, b):  
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5  
    return h  
  
main() ← 1
```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```
# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: "))
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc)
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b):
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5
    return h

main() ← 1
```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```
# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc)
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b):
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5
    return h

main() ← 1
```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```
# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b):
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5
    return h

main() ← 1
```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```

# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b): ← 6
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5
    return h

main() ← 1

```


Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```

# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b): ← 6 a = ab, b = bc
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5
    return h

main() ← 1

```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```

# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b): ← 6 a = ab, b = bc
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5 ← 7
    return h

main() ← 1

```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```

# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b): ← 6 a = ab, b = bc
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5 ← 7
    return h ← 8

main() ← 1

```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```

# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5 ← 9
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b): ← 6 a = ab, b = bc
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5 ← 7
    return h ← 8

main() ← 1

```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```

# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5 ← 9 ac=h
    print("Hyd AC yw: ", ac)

def cyfrifwrHypotenws(a, b): ← 6 a = ab, b = bc
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5 ← 7
    return h ← 8

main() ← 1

```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```

# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5 ← 9 ac=h
    print("Hyd AC yw: ", ac) ← 10

def cyfrifwrHypotenws(a, b): ← 6 a = ab, b = bc
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5 ← 7
    return h ← 8

main() ← 1

```

Rhaglen Hypotenws - Gweithredu

Dylai'r rhaglen gyfan edrych fel hyn:

```

# Rhaglen sy'n cyfrifo'r hypotenws.
def main(): ← 2
    ab = int(input("Teipiwch hyd AB: ")) ← 3
    bc = int(input("Teipiwch hyd BC: ")) ← 4
    ac = cyfrifwrHypotenws(ab, bc) ← 5 ← 9 ac=h
    print("Hyd AC yw: ", ac) ← 10

def cyfrifwrHypotenws(a, b): ← 6 a = ab, b = bc
    h = (a ** 2 + b ** 2) ** 0.5 ← 7
    return h ← 8

main() ← 1 ← 11

```

Tasg: Trawsnewidydd Arian

Ysgrifennwch raglen gan ddefnyddio ffwythiannau a all drawsnewid Punnoedd i Ewros, ac i'r gwrthwyneb.

main():

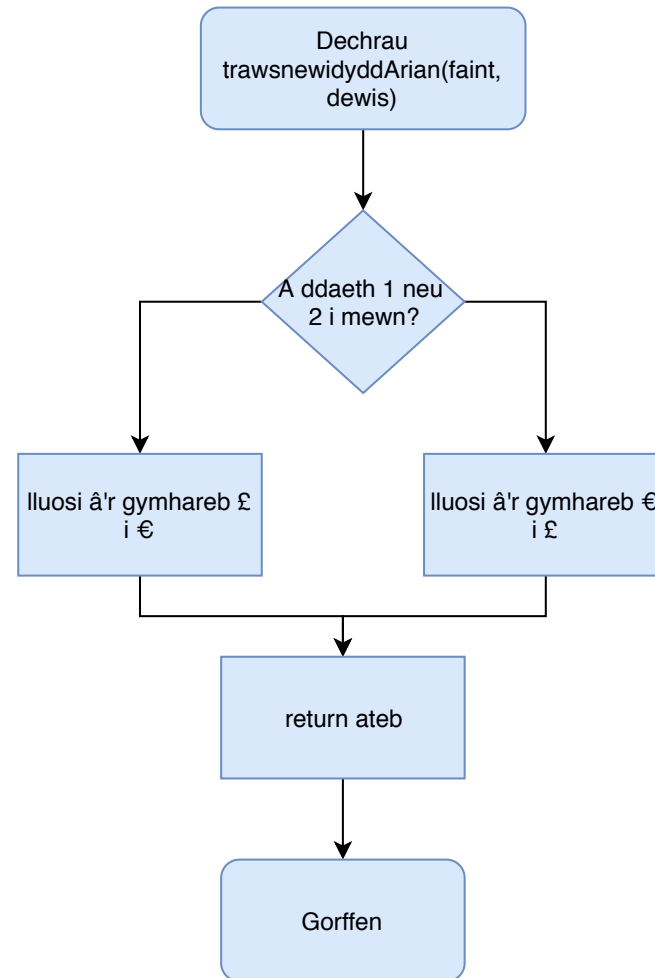
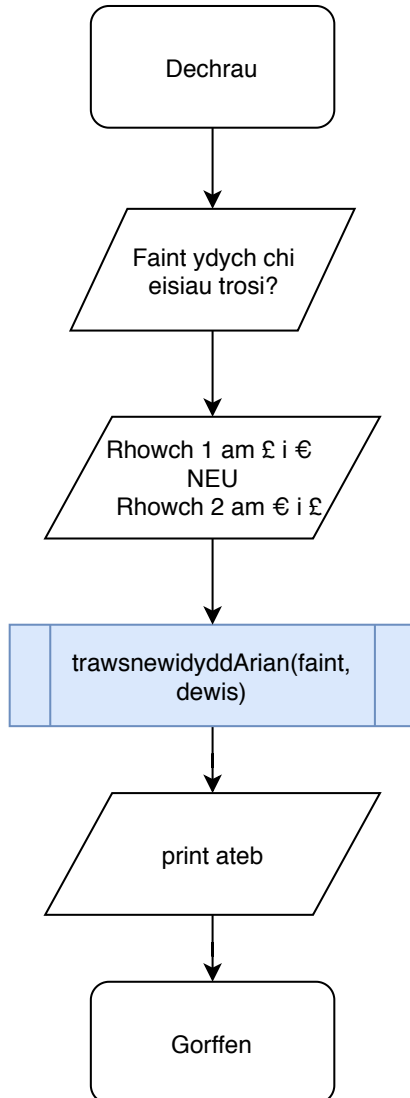
1. Gofynnwch i'r defnyddiwr teipio "1" i drosi £ i € neu "2" i drosi € i £.
2. Galwch y ffwythiant sy'n cyflawni'r trosi gyda'r mewnbynnau hyn.

trawsnewidyddArian():

1. Yn cymryd dau fewnbwn: dewis defnyddiwr o 1 neu 2, gwerth i'w drosi.
2. Yna mae'r ffwythiant yn cyflawni'r cyfrifiad (Nodyn: rhaid gwneud ymchwil i ddarganfod y cyfraddau trosi ar gyfer bunnoedd ac ewros.)
3. Yn dychwelyd y canlyniad i ddau le degol.

Tasg: Trawsnewidydd Arian

Tasg: Trawsnewidydd Tymheredd

Gweithredwch y trawsnewidydd canlynol sy'n annog y defnyddiwr i nodi tymheredd mewn graddau Celsius ac yna'n trosi hwn i raddau Fahrenheit. Gweithredwch y siart llif yn Python gan ddefnyddio ffwythiannau.

Dylai'r rhaglen gynhyrchu'r allbwn canlynol:

Graddau Celsius: xx.xx

Graddau Fahrenheit: yy.yy

Lle xx.xx ac yy.yy yw'r tymereddau i 2 le degol a arddangosir yn Celsius a Fahrenheit yn y drefn honno. Awgrym: I drosi'r tymheredd mewn graddau Celsius i raddau Fahrenheit, defnyddiwch yr hafaliad canlynol:

$$\text{Fahrenheit} = (\text{Celsius} \times 9/5) + 32$$

Awgrym: Byddwch yn ymwybodol o rannu cyfanrif!

Tasg: Taten Siaced

Mae gwerthwr tatws siaced wedi gofyn ichi ysgrifennu rhaglen i helpu i gyfrifo prisiau ar gyfer ei siop. Gofynnir dau gwestiwn i'r cwsmer: a hoffent naill ai daten siaced maint canolig neu fawr, a nifer y topinau yr hoffent.

Gweithredu yn Python, rhaglen sy'n annog y defnyddiwr i nodi'r llythyren "C" ar gyfer canolig ac "M" ar gyfer mawr. Nesaf gofynnwch i'r defnyddiwr am nifer y topinau yr hoffent eu cael. Cyfrifir cyfanswm y pris yn ôl y tabl canlynol:

	Hyd at 2 topin	3 topin neu'n fwy
Taten Siaced Canolig	£2.50 + 50p / topping	£2.50 + 40p / topping
Taten Siaced Mawr	£3.50 + 55p / topping	£3.50 + 45p / topping

Tasg: Taten Siaced

Yna dylai'r cod argraffu cyfanswm cost eu harcheb. Gallai enghraifft redeg fod:

Taten siaced canolig (C) neu Fawr (M): M.

Nifer y topinau: 3

Cyfanswm y gost: 4.85 punt

Cyfrifir y gost fel $3.50 + (0.45 * 3) = 4.85$.

Awgrym: Nid oes angen dolenni ar gyfer y rhaglen hon, ond bydd angen nythu (nested) if-statements.

Tasg: Loteri

Mae'r loteri genedlaethol wedi cysylltu â chi i wneud gêm loteri newydd.

Bydd y gêm yn gofyn i'r defnyddiwr sawl wythnos y mae am ei chwarae ac am 3 rhif y maent am eu dewis; Yn gyntaf rhwng 1-10, yr ail rhwng 11-20 a'r trydydd rhwng 21-30.

Os ydyn nhw'n cyfateb i 1 rhif maen nhw'n ennill £ 10, 2 rif £ 500, 3 rhif £ 1,000,000.

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20
3. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 21-30

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20
3. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 21-30
4. Os yw rhif1 yn cyfateb i rhifEnnill1 yna: adio un i'r cownter

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20
3. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 21-30
4. Os yw rhif1 yn cyfateb i rhifEnnill1 yna: adio un i'r cownter
5. Os yw rhif2 yn cyfateb i rhifEnnill2 yna: adio un i'r cownter

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20
3. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 21-30
4. Os yw rhif1 yn cyfateb i rhifEnnill1 yna: adio un i'r cownter
5. Os yw rhif2 yn cyfateb i rhifEnnill2 yna: adio un i'r cownter
6. Os yw rhif3 yn cyfateb i rhifEnnill3 yna: adio un i'r cownter

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20
3. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 21-30
4. Os yw rhif1 yn cyfateb i rhifEnnill1 yna: adio un i'r cownter
5. Os yw rhif2 yn cyfateb i rhifEnnill2 yna: adio un i'r cownter
6. Os yw rhif3 yn cyfateb i rhifEnnill3 yna: adio un i'r cownter
7. Os yw cownter = 1, yna ennill £10

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20
3. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 21-30
4. Os yw rhif1 yn cyfateb i rhifEnnill1 yna: adio un i'r cownter
5. Os yw rhif2 yn cyfateb i rhifEnnill2 yna: adio un i'r cownter
6. Os yw rhif3 yn cyfateb i rhifEnnill3 yna: adio un i'r cownter
7. Os yw cownter = 1, yna ennill £10
8. Os yw cownter = 2, yna ennill £500

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20
3. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 21-30
4. Os yw rhif1 yn cyfateb i rhifEnnill1 yna: adio un i'r cownter
5. Os yw rhif2 yn cyfateb i rhifEnnill2 yna: adio un i'r cownter
6. Os yw rhif3 yn cyfateb i rhifEnnill3 yna: adio un i'r cownter
7. Os yw cownter = 1, yna ennill £10
8. Os yw cownter = 2, yna ennill £500
9. If cownter = 3, yna ennill £1,000,000

Tasg: Loteri

Am nifer yr wythnosau yn chwarae:

1. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 1-10
2. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 11-20
3. Cynhyrchwch rif buddugol rhwng 21-30
4. Os yw rhif1 yn cyfateb i rhifEnnill1 yna: adio un i'r cownter
5. Os yw rhif2 yn cyfateb i rhifEnnill2 yna: adio un i'r cownter
6. Os yw rhif3 yn cyfateb i rhifEnnill3 yna: adio un i'r cownter
7. Os yw cownter = 1, yna ennill £10
8. Os yw cownter = 2, yna ennill £500
9. If cownter = 3, yna ennill £1,000,000
10. Argraffu rhifau buddugol + faint wnaethon nhw ei ennill.

Tasg Estynedig: Loteri

Ceisiwch ychwanegu costau tocynnau, yna gall y gêm gynnwys elw, colli swm, neu hyd yn oed redeg y gêm nes bod elw yn cael ei wneud!

```
print("Chwaraeoch chi am ", i, "wythnos.")
print("Gwarioch chi £", i * costTocyn, "yn ceisio ennill.")
elw = arianEnillwyd - (i * costTocyn)
print("Eich elw cyfan oedd £", elw)
```


Taflu Arian

Rydyn ni eisiau creu rhaglen sy'n caniatáu i ni daflu nifer o darnau arian dro ar ôl tro a phob tro maen nhw wedi cael eu taflu, eu tynnu o'r rhaglen os ydyn nhw'n glanio ar bennau.

Dyma enghraifft weledol yn Scratch o'r rhaglen rydyn ni am ei hail-greu yn Python:

[Eflychiad Taflu Arian](#)

Gweithgaredd: Taflu Arian

Eich tasg yw efelychu sawl dafliaidau a sawl darnau arian sy'n weddill ar ôl pob tafliaid.

Ystyriwch pa newidynnau sydd angen i chi gadw golwg arnynt.

Estyniad:

Cadwch olwg ar pryd y cafodd hanner y darnau arian eu tynnu h.y. ar ôl pa tafliaid.

Addaswch ef ar gyfer rholio dis yn lle darnau arian

```
Please enter the initial number of coins: 200
```

```
Throw = 0  
Number of Coins remaining = 200
```

```
Throw = 1  
Number of Coins remaining = 102
```

```
Throw = 2  
Number of Coins remaining = 50
```

```
Throw = 3  
Number of Coins remaining = 27
```

```
Throw = 4  
Number of Coins remaining = 17
```

```
Throw = 5  
Number of Coins remaining = 7
```

```
Throw = 6  
Number of Coins remaining = 4
```

```
Throw = 7  
Number of Coins remaining = 0
```

```
Half of the coins were removed after throw 2.
```

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynwch nifer cychwynnol y darnau arian

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynwch nifer cychwynnol y darnau arian
2. Gosodwch y niferCyfredolYDarnauArian i'r nifer ddarnau arian cychwynnol

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynnwch nifer cychwynnol y darnau arian
2. Gosodwch y niferCyfredolYDarnauArian i'r nifer ddarnau arian cychwynnol
3. Mewnbynnwch siawnsPen

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynnwch nifer cychwynnol y darnau arian
2. Gosodwch y niferCyfredolYDarnauArian i'r nifer ddarnau arian cychwynnol
3. Mewnbynnwch siawnsPen
4. Tra fod y niferCyfredolYDarnauArian yn fwy na sero

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynnwch nifer cychwynnol y darnau arian
2. Gosodwch y niferCyfredolYDarnauArian i'r nifer ddarnau arian cychwynnol
3. Mewnbynnwch siawnsPen
4. Tra fod y niferCyfredolYDarnauArian yn fwy na sero
  - a) Ar gyfer pob darn arian yn yr ystod o 0 -> niferCyfredolYDarnauArian

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynnwch nifer cychwynnol y darnau arian
2. Gosodwch y niferCyfredolYDarnauArian i'r nifer ddarnau arian cychwynnol
3. Mewnbynnwch siawnsPen
4. Tra fod y niferCyfredolYDarnauArian yn fwy na sero
  - a) Ar gyfer pob darn arian yn yr ystod o 0 -> niferCyfredolYDarnauArian
  - b) penNeuGynffon = rhif ar hap rhwng 0 ac 1

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynnwch nifer cychwynnol y darnau arian
2. Gosodwch y niferCyfredolYDarnauArian i'r nifer ddarnau arian cychwynnol
3. Mewnbynnwch siawnsPen
4. Tra fod y niferCyfredolYDarnauArian yn fwy na sero
  - a) Ar gyfer pob darn arian yn yr ystod o 0 -> niferCyfredolYDarnauArian
  - b) penNeuGynffon = rhif ar hap rhwng 0 ac 1
  - c) Os penNeuGynffon == 1 tynnwch darn arian i ffwrdd

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynnwch nifer cychwynnol y darnau arian
2. Gosodwch y niferCyfredolYDarnauArian i'r nifer ddarnau arian cychwynnol
3. Mewnbynnwch siawnsPen
4. Tra fod y niferCyfredolYDarnauArian yn fwy na sero
  - a) Ar gyfer pob darn arian yn yr ystod o 0 -> niferCyfredolYDarnauArian
  - b) penNeuGynffon = rhif ar hap rhwng 0 ac 1
  - c) Os penNeuGynffon == 1 tynnwch darn arian i ffwrdd
  - d) Argraffwch nifer y Tafliadau + niferCyfredolYDarnauArian

Gweithgaredd: Taflu Arian

1. Mewnbynnwch nifer cychwynnol y darnau arian
2. Gosodwch y niferCyfredolYDarnauArian i'r nifer ddarnau arian cychwynnol
3. Mewnbynnwch siawnsPen
4. Tra fod y niferCyfredolYDarnauArian yn fwy na sero
  - a) Ar gyfer pob darn arian yn yr ystod o 0 -> niferCyfredolYDarnauArian
  - b) penNeuGynffon = rhif ar hap rhwng 0 ac 1
  - c) Os penNeuGynffon == 1 tynnwch darn arian i ffwrdd
  - d) Argraffwch nifer y Tafladau + niferCyfredolYDarnauArian

Estyniadau:

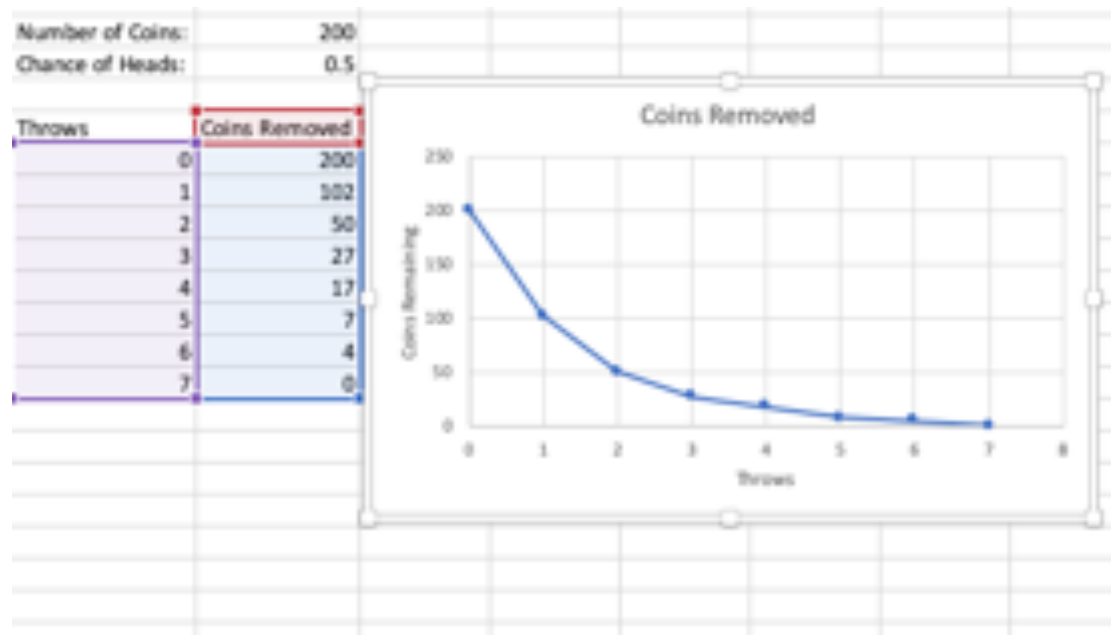
Cadwch olwg ar pryd y cafodd hanner y darnau arian eu tynnu. h.y. ar ôl hynny taflu

Addaswch ef ar gyfer rhoio dis yn lle taflu darnau arian

Gweithgaredd: Delweddu'r Rhaglen

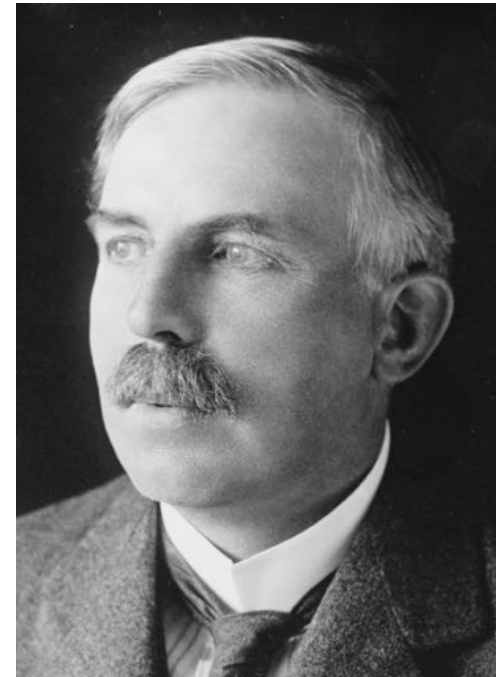
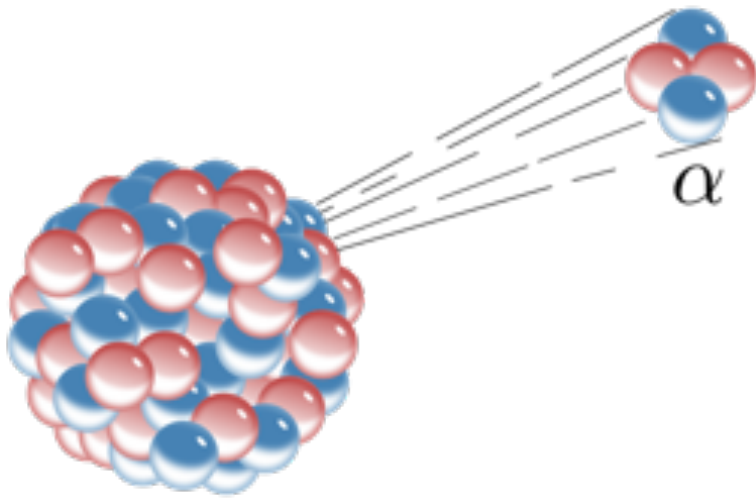
Gallwch chi gymryd y canlyniadau o'r rhaglen a'u hychwanegu at ddalen Excel a delweddu'r darnau arian a dynnwyd ar ôl pob tafliad.

Dyma graff enghreifftiol gyda nifer y darnau arian wedi'u gosod i 200.

Ffiseg Niwclear

Credwch neu beidio, rydych chi newydd efelychu cysyniad eithaf anodd mewn Ffiseg Niwclear heb hyd yn oed ei wybod!

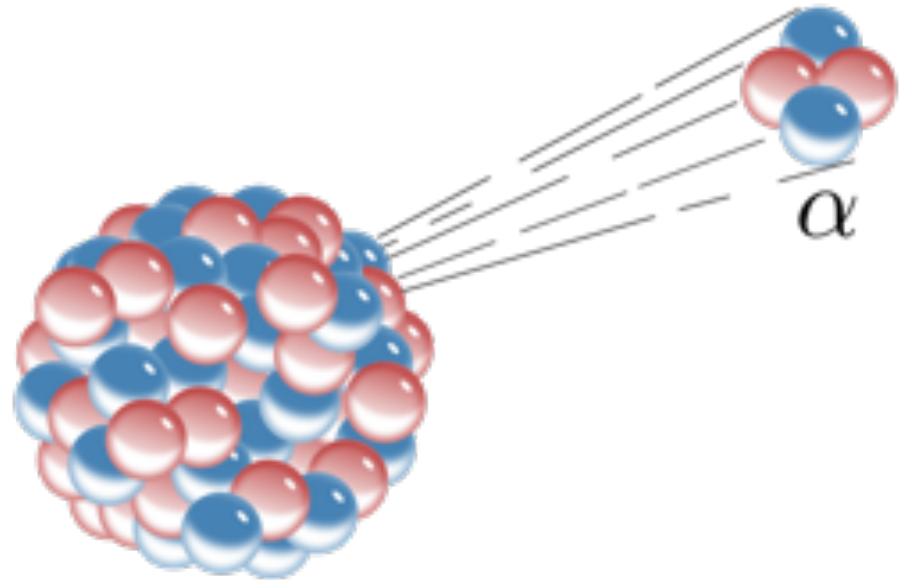

Ernest Rutherford – a
wnaeth Darganfod
Strwythur Atomau

Dadfeiliad Ymbelydrol a Hanner Oes

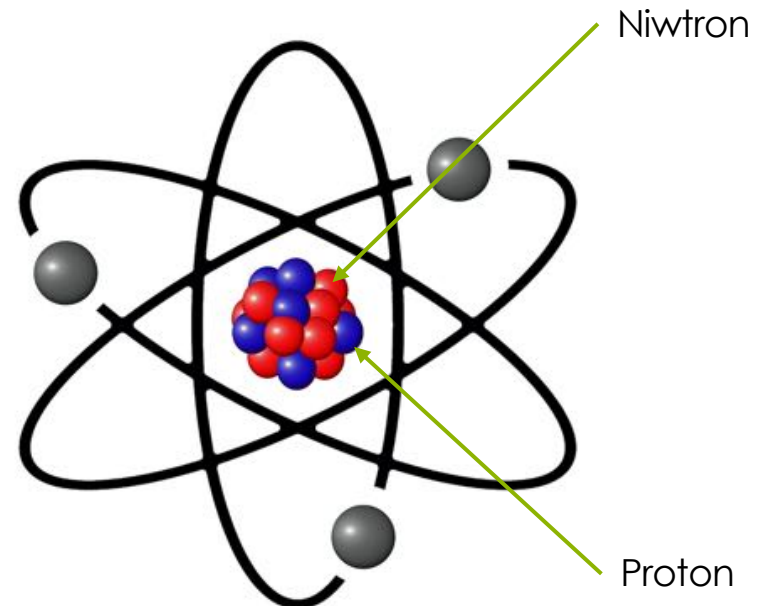
Beth uw dadfeiliad ymbelydrol?

Beth yw Hanner Oes?

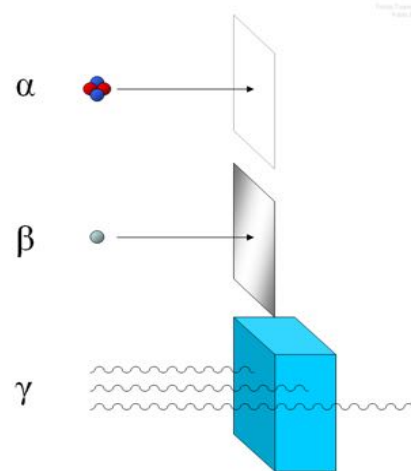
Dadfeiliad Ymbelydrol

Dadfeiliad ymbelydrol yw'r broses y mae niwclews ansefydlog yn mynd drwyddi oherwydd anghydbwysedd rhwng niferoedd y protonau a niwtronau. Mae dadfeiliad ymbelydrol yn cynhyrchu ymbelydredd a all fod yn niweidiol mewn dosau uchel!

Dadfeiliad Ymbelydrol

- Dadfeiliad Alpha
- Dadfeiliad Beta
- Ymbelydredd
Gamma

Beth sy'n ei stopio?

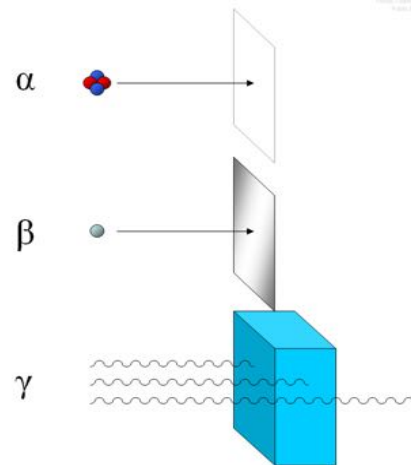

Dadfeiliad Ymbelydrol

- Dadfeiliad Alpha

- Dadfeiliad Beta

- Ymbelydredd
Gamma

Beth sy'n ei stopio?

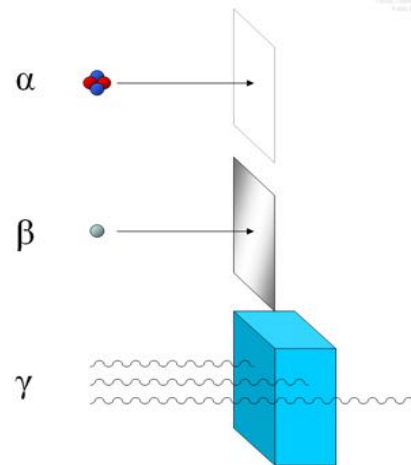
Papur

Dadfeiliad Ymbelydrol

- Dadfeiliad Alpha

- Dadfeiliad Beta

- Ymbelydredd
Gamma

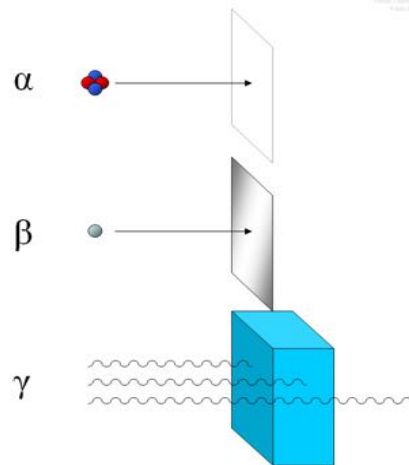
Beth sy'n ei stopio?

Papur

Plât alwminiwm tenau

Dadfeiliad Ymbelydrol

- **Dadfeiliad Alpha**
- **Dadfeiliad Beta**
- **Ymbelydredd Gamma**

Beth sy'n ei stopio?

Papur

Plât alwminiwm tenau

Dim byd, ond yn cael ei leihau gan ddeunyddiau trwchus iawn (Plwm, Concrit ac ati)

Pa fath o ymbelydredd ydych chi'n meddwl sydd fwyaf tebyg i belydrau-x?

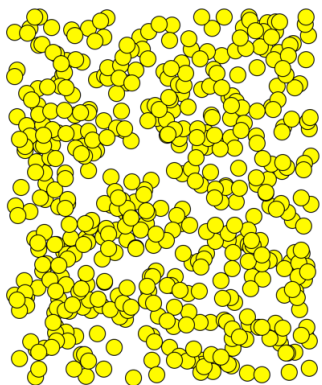
Pe byddech chi eisiau mesur trwch perffaith papur toiled, pa un fyddech chi'n ei ddefnyddio i wneud hyn?

Hanner Oes

Hanner oes yw'r amser a gymer ar gyfartaledd i nifer yr atomau heb eu talu mewn sampl **haneru**.

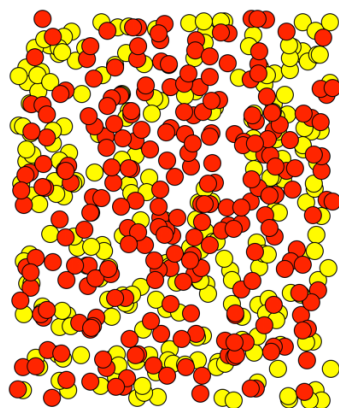
Er enghraifft: Os ydym yn dechrau gyda 500 atom o un elfen. Hanner oes y sampl honno yw'r amser y mae'n ei gymryd i 250 o'r atomau hyn ymbelydru.

500 Atom

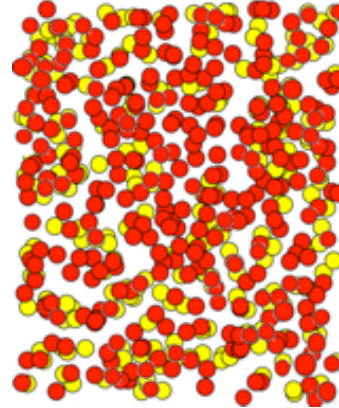
Amser = 0 eiliad

250 Atom

Amser = 6 eiliad

125 Atom

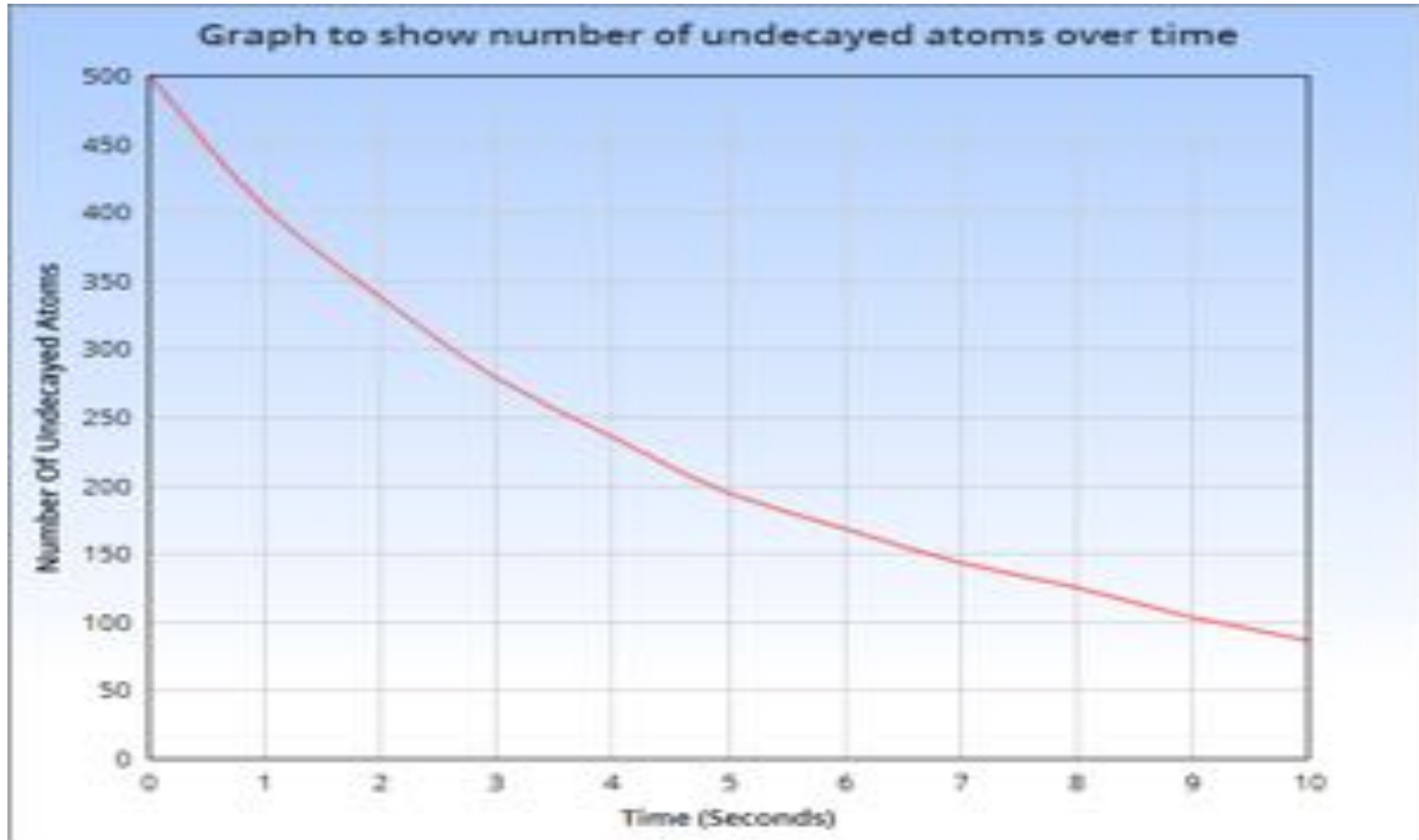

Amser = 12 eiliad

- Atomau sydd heb dadfeilio
- Atomau sydd wedi dadfeilio

Felly hanner oes y sampl hon yw 6 eiliad.

Delweddu Hanner Oes

Dadfeiliad Ymbelydrol

Rydym yn mesur dadfeiliad ymbelydrol gan ddefnyddio cownter Geiger (cownter Geiger-Müller)

Bob tro mae'r ymbelydredd yn taro'r tiwb mae'n gwneud sŵn clicio.

Gweithdy Pwer Niwclear Chernobyl

Ar 26 Ebrill 1986 ffrwydrodd un o'r adweithyddion niwclear yng Ngweithdy Pŵer Niwclear Chernobyl yn ystod prawf diogelwch. Rhyddhaodd hyn lawer iawn o ddeunydd ymbelydrol i'r awyr a ymledodd dros 9 diwrnod.

Mae tua 350,000 o bobl wedi bod gwagio ers y ffrwydrad a mae'r pentrefi cyfagos wedi bod wedi'i adael.

Gweithdy Pwer Niwclear Chornobyl

Tŷ ac Ysgol Gynradd

Ymbelydredd yn Chernobyl

Roedd ymbelydredd isel iawn yn y rhan fwyaf o ardaloedd, tua 0.1 microSieverts yr awr. (Y lefel diogel yw tua 26 microSieverts y dydd)

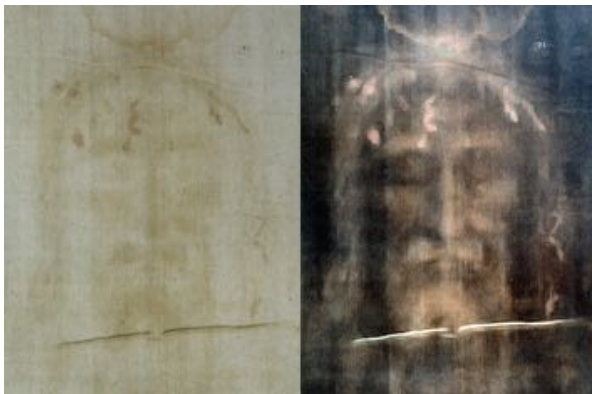
Fodd bynnag, mae yna “fannau problemus” lle mae'n llawer uwch.

Hanner Oes a Dyddio Carbon

Mae gwybod pa mor hir y bydd sampl yn aros ar lefel benodol o ymbelydredd yn ein helpu i benderfynu pa elfennau ymbelydrol y dylid eu defnyddio mewn gwahanol sefyllfaoedd.

Gan fod gan yr isotop Carbon-14 hanner oes, gall gwyddonwyr ac archeolegwyr ddefnyddio hanner oes i ddarganfod faint yw oed gwrthrych organig. Gelwir hyn yn ddyddio carbon.

Shroud of Turin sy'n dangos wyneb Crist, yn ôl pob sôn.

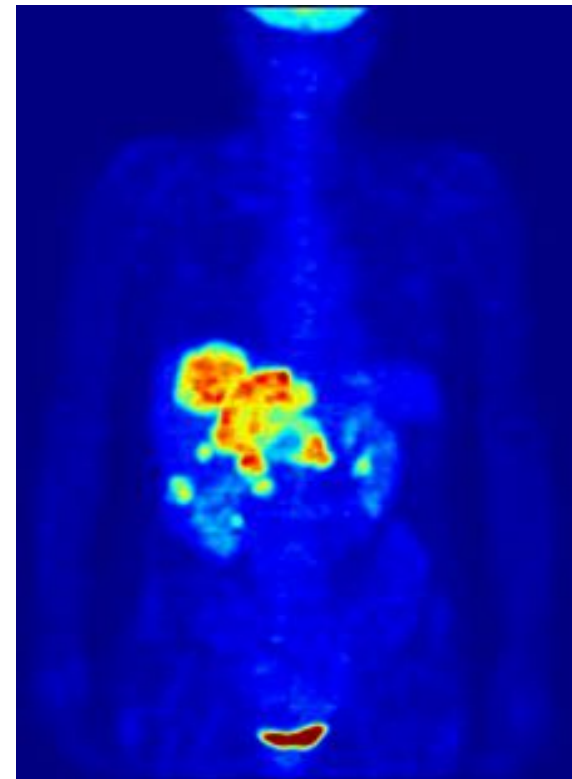
Mae hefyd yn cael ei ddefnyddio mewn Archaeoleg

Isotopau

Isotope	Half-life
Thorium-232	14,000 million years
Uranium-235	704 million years
Plutonium-239	24,110 years
Carbon-14	5,730 years
Caesium-137	30 years
Cobalt-60	5.27 years
Polonium-210	138 days
Technetium-99m	6 hours
Polonium-218	3 minutes

Olrhain Meddygol

Defnyddir olrheinwyr ymbelydrol i wneud diagnosis o gyflyrau yn y corff dynol. Gall meddygon dilyn symudiad yr atomau ymbelydrol hyn wrth iddynt symud trwy gelloedd y corff.

Mae olrheinydd ymbelydrol yn crynodi yn yr ymennydd, yr arenau a'r bledren.

Gweithgaredd: Gloywi Rhestrau

Beth yw rhestrau?

Yn aml mae angen i raglen gyfrifiadurol storio cyfres o werthoedd ac yna eu prosesu.

Er enghraifft, pe bai'n rhaid i chi storio'r dilyniant isod o werthoedd, sawl newidynnau fyddai eu hangen arnoch chi?

32	54	67.5	29	35	80	115	44.5	100	65
-----------	-----------	-------------	-----------	-----------	-----------	------------	-------------	------------	-----------

Dyma lle mae rhestrau'n dod yn ddefnyddiol iawn, gan arbed amser inni a gwneud y broses o storio cyfres o werthoedd yn llawer haws.

Diffiniad rhestr: Mae Rhestr yn gasgliad o werthoedd sy'n drefnus ac yn gyfnewidiol.

Rhestrau yn Python

```
#Cyflwyniad i Rhestrau
```

```
#Dwy ffordd o gREU rhestr
```

```
creuRhestrGwag = []
```

```
creuRhestrGydaWerthoedd = [32, 54, 66, 28, 39, 87, 111]
```

Mae gan bob eitem mewn rhestr **mynegrif** cyfatebol, sy'n cyfanrif, gan ddechrau gyda'r mynegrif 0. Rydym yn defnyddio'r mynegrif hwn i gael mynediad at eitem yn y rhestr.

index	0	1	2	3	4	5	6
values	32	54	66	28	39	87	111

Cyrchu Rhestrau yn Python

```
#Cyflwyniad i Rhestrau  
  
#Dwy ffordd o greu rhestr  
  
creuRhestrGwag = []  
  
creuRhestrGydaWerthoedd = [32, 54, 66, 28, 39, 87, 111]  
  
#Cyrchu gwerthoedd mewn Rhestr  
  
trydyddEitem = creuRhestrGydaWerthoedd[2]  
  
eitemCyntaf = creuRhestrGydaWerthoedd[0]  
  
#Gwall wrth gyrchu'r rhestr  
  
gwallWrthGyrchu = creuRhestrGydaWerthoedd[7] ← Yn achosi gwall
```


Amnewid Gwerthoedd mewn Rhestr

I amnewid gwerth yn y rhestr rydym yn gyntaf yn nodi mynegrif y gwerth sydd i'w newid ac yna'n gosod y gwerth yn y mynegrif cyfatebol i werth gwahanol.

```
reuRhestrGydaWerthoedd = [32, 54, 66, 28, 39, 87, 111]
```

```
#Amnewid gwerthoedd mewn rhestr
```

```
reuRhestrGydaWerthoedd[5] = 88
```

Ffiniau Rhestr

Rhaid i chi fod yn ofalus bod y mynegrif yn aros o fewn yr ystod ddilys.

Gelwir ceisio cyrchu elfen nad yw ei mynegrif o fewn yr ystod mynegai ddilys yn wall y tu hwnt i amrediad neu'n wall wedi'i rwymo sydd yn ei dro yn achosi gwall amser rhedeg.

Enghraifft:

```
gwerthoedd = [10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90]
```

```
gwerthoedd[9] = rhif #canlyniad
```

```
#IndexError: mynegrif rhestr tu allan o ystod
```

Hyd Rhestr

Gallwn ddefnyddio'r ffwythiant **len()** i darganfod hyd y rhestr; hynny yw, nifer yr elfennau:

```
gwerthoedd = [10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90]
```

```
nifElfennau = len(gwethoedd)
```

```
#9 bydd gwerth nifElfennau
```

Iteru Rhestr

Mae dolen **for** yn ddelfrydol i iteru trwy'r eitemau mewn rhestr. Rydym yn defnyddio newidyn yn y ddolen **for** sy'n cyfateb i'r mynegrif.

Mae'r ffwythiant **range(n)** yn cynhyrchu'r rhifau 0, 1, ... n-1, ac mae **range(a, b)** yn dychwelyd a, a + 1, ... b-1 hyd at ond heb gynnwys y rhif olaf (b). Mae'r cyfuniad o'r ffwythiant **for** a'r **range()** yn caniatáu ichi iteru trwy'r rhestr yn hawdd.

```
#Cyrchu rhestr gyda gwerthoedd
```

```
rhestrGydaGwerthoedd=[32, 54, 66, 28, 30, 87, 111, 72, 94, 16]
```

```
#Dolen trwy'n mynegrifau
```

```
for i in range(len(rhestrGydaGwerthoedd)):
```

```
    print(i, rhestrGydaGwerthoedd[i])
```


Gweithgaredd: Gloywi Rhestrau

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Llinol

Mae chwiliad llinol yn broses chwilio syml lle mae rhestr yn cael ei chwilio yn olynol nes dod o hyd i'r gwerth gofynnol.

Er enghraifft, os yw'r gwerth gofynnol yn 4.

Chwilio Deuaidd

Algorithm chwilio deuaidd (a elwir hefyd yn chwiliad hanner cyfwng) yw'r algorithm lle:

1. Archwilir y gwerth canol mewn rhestr wedi'i **drefnu** i weld a yw'n cyfateb i'r gwerth chwilio.
2. Os yw'r gwerth canol yn fwy na'r gwerth chwilio, caiff hanner uchaf y rhestr ei daflu. Os yw'n llai na'r gwerth chwilio, caiff yr hanner isaf ei daflu.
3. Mae'r broses hon yn cael ei hailadrodd, gyda maint y restr yn haneru bob tro nes dod o hyd i'r gwerth chwilio.

Er enghraifft, os yw'r gwerth yr ydym yn chwilio amdano yn **4**.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----

Chwilio Deuaidd

Algorithm chwilio deuaidd (a elwir hefyd yn chwiliad hanner cyfwng) yw'r algorithm lle:

1. Archwilir y gwerth canol mewn rhestr wedi'i **drefnu** i weld a yw'n cyfateb i'r gwerth chwilio.
2. Os yw'r gwerth canol yn fwy na'r gwerth chwilio, caiff hanner uchaf y rhestr ei daflu. Os yw'n llai na'r gwerth chwilio, caiff yr hanner isaf ei daflu.
3. Mae'r broses hon yn cael ei hailadrodd, gyda maint y restr yn haneru bob tro nes dod o hyd i'r gwerth chwilio.

Er enghraifft, os yw'r gwerth yr ydym yn chwilio amdano yn **4**.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----

Chwilio Deuaidd

Algorithm chwilio deuaidd (a elwir hefyd yn chwiliad hanner cyfwng) yw'r algorithm lle:

1. Archwilir y gwerth canol mewn rhestr wedi'i **drefnu** i weld a yw'n cyfateb i'r gwerth chwilio.
2. Os yw'r gwerth canol yn fwy na'r gwerth chwilio, caiff hanner uchaf y rhestr ei daflu. Os yw'n llai na'r gwerth chwilio, caiff yr hanner isaf ei daflu.
3. Mae'r broses hon yn cael ei hailadrodd, gyda maint y restr yn haneru bob tro nes dod o hyd i'r gwerth chwilio.

Er enghraifft, os yw'r gwerth yr ydym yn chwilio amdano yn **4**.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Chwilio Deuaidd

Algorithm chwilio deuaidd (a elwir hefyd yn chwiliad hanner cyfwng) yw'r algorithm lle:

1. Archwilir y gwerth canol mewn rhestr wedi'i **drefnu** i weld a yw'n cyfateb i'r gwerth chwilio.
2. Os yw'r gwerth canol yn fwy na'r gwerth chwilio, caiff hanner uchaf y rhestr ei daflu. Os yw'n llai na'r gwerth chwilio, caiff yr hanner isaf ei daflu.
3. Mae'r broses hon yn cael ei hailadrodd, gyda maint y restr yn haneru bob tro nes dod o hyd i'r gwerth chwilio.

Er enghraifft, os yw'r gwerth yr ydym yn chwilio amdano yn **4**.

Chwilio Deuaidd

Algorithm chwilio deuaidd (a elwir hefyd yn chwiliad hanner cyfwng) yw'r algorithm lle:

1. Archwilir y gwerth canol mewn rhestr wedi'i **drefnu** i weld a yw'n cyfateb i'r gwerth chwilio.
2. Os yw'r gwerth canol yn fwy na'r gwerth chwilio, caiff hanner uchaf y rhestr ei daflu. Os yw'n llai na'r gwerth chwilio, caiff yr hanner isaf ei daflu.
3. Mae'r broses hon yn cael ei hailadrodd, gyda maint y restr yn haneru bob tro nes dod o hyd i'r gwerth chwilio.

Er enghraifft, os yw'r gwerth yr ydym yn chwilio amdano yn **4**.

Chwilio Deuaidd

Algorithm chwilio deuaidd (a elwir hefyd yn chwiliad hanner cyfwng) yw'r algorithm lle:

1. Archwilir y gwerth canol mewn rhestr wedi'i **drefnu** i weld a yw'n cyfateb i'r gwerth chwilio.
2. Os yw'r gwerth canol yn fwy na'r gwerth chwilio, caiff hanner uchaf y rhestr ei daflu. Os yw'n llai na'r gwerth chwilio, caiff yr hanner isaf ei daflu.
3. Mae'r broses hon yn cael ei hailadrodd, gyda maint y restr yn haneru bob tro nes dod o hyd i'r gwerth chwilio.

Er enghraifft, os yw'r gwerth yr ydym yn chwilio amdano yn **4**.

Gweithgaredd: Chwilio Deuaidd yn Python

Datrysiad Chwilio Deuaidd - Ffwythiant Chwilio

```
# Chwilio Deuaidd
def chwilioDeuaidd(rhestrWediDrefnu, eitem):
    cyntaf = 0
    olaf = len(rhestrWediDrefnu) - 1
    cawsid = False

    while cyntaf <= olaf and not cawsid:
        canolbwynt = round((cyntaf + olaf) / 2)

        if rhestrWediDrefnu[canolbwynt] == eitem:
            cawsid = True
        else:
            if eitem < rhestrWediDrefnu[canolbwynt]:
                olaf = canolbwynt - 1
            else:
                cyntaf = canolbwynt + 1
    return cawsid
```

Datrysiad Chwilio Deuaidd - Ffwythiant Chwilio

```
# Prif gofnod Chwiliad Deuaidd main()

def main():

    fyRhestrWediDrefnu                                =
[1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20]

    eitemICafod = 7

    print(chwilioDeuaidd(fyRhestrWediDrefnu, eitemICafod))

main()
```


Gloywi Algorithmau Trefnu

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

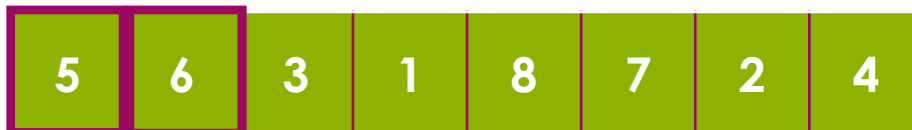
O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

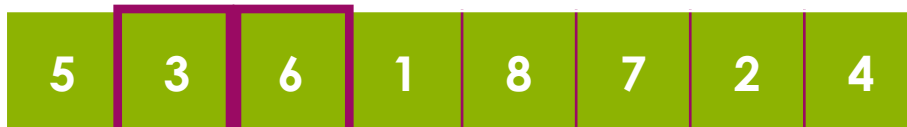
O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

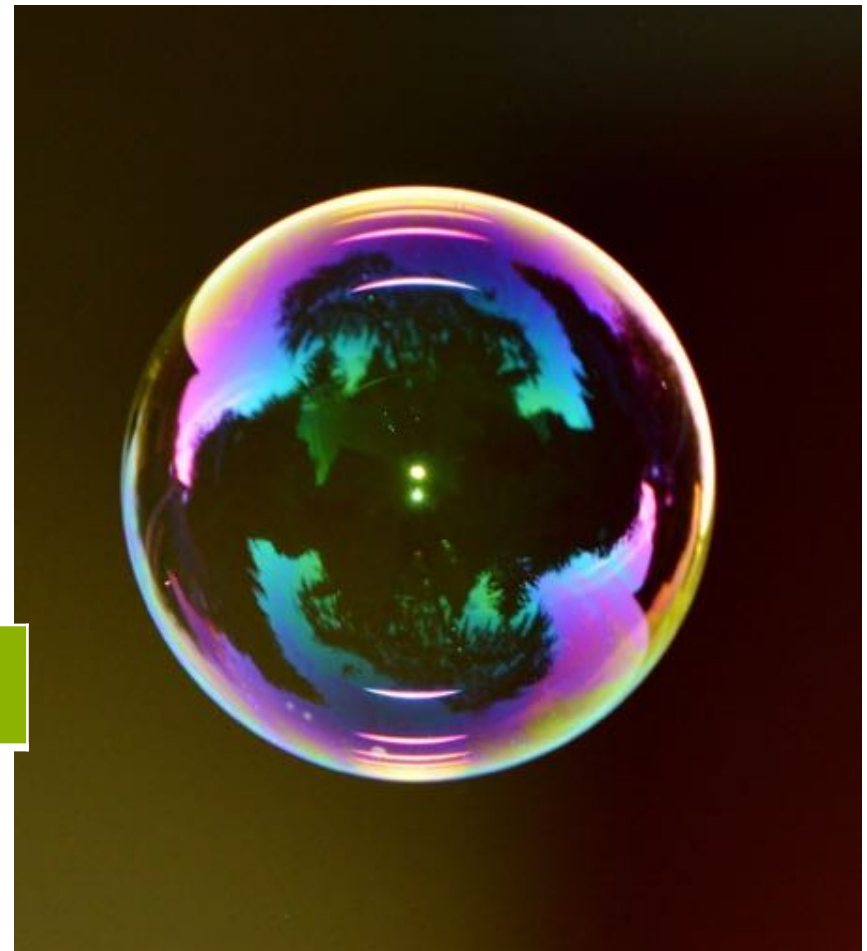
O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

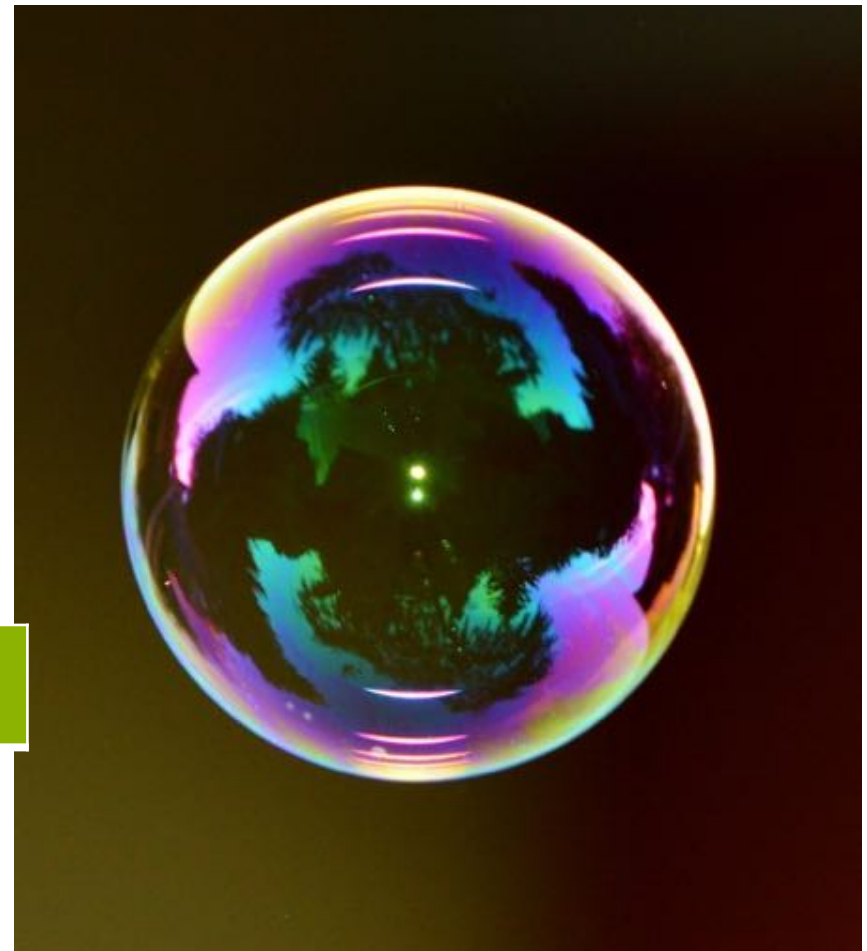
O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

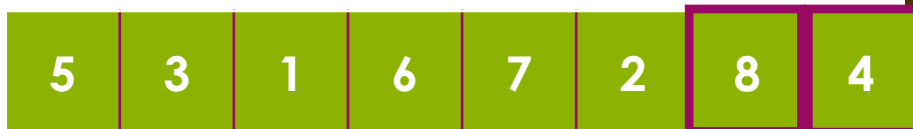
O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

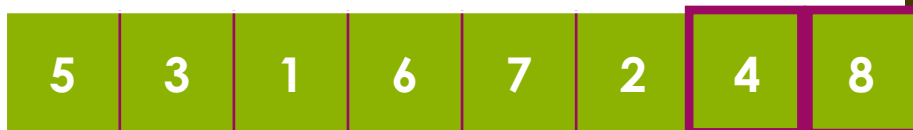
O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

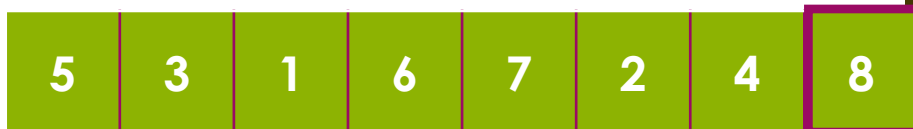

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Ar ôl pob iteriad / pas, mae pob eitem yn "byrlymu" at y lleoliad cywir.

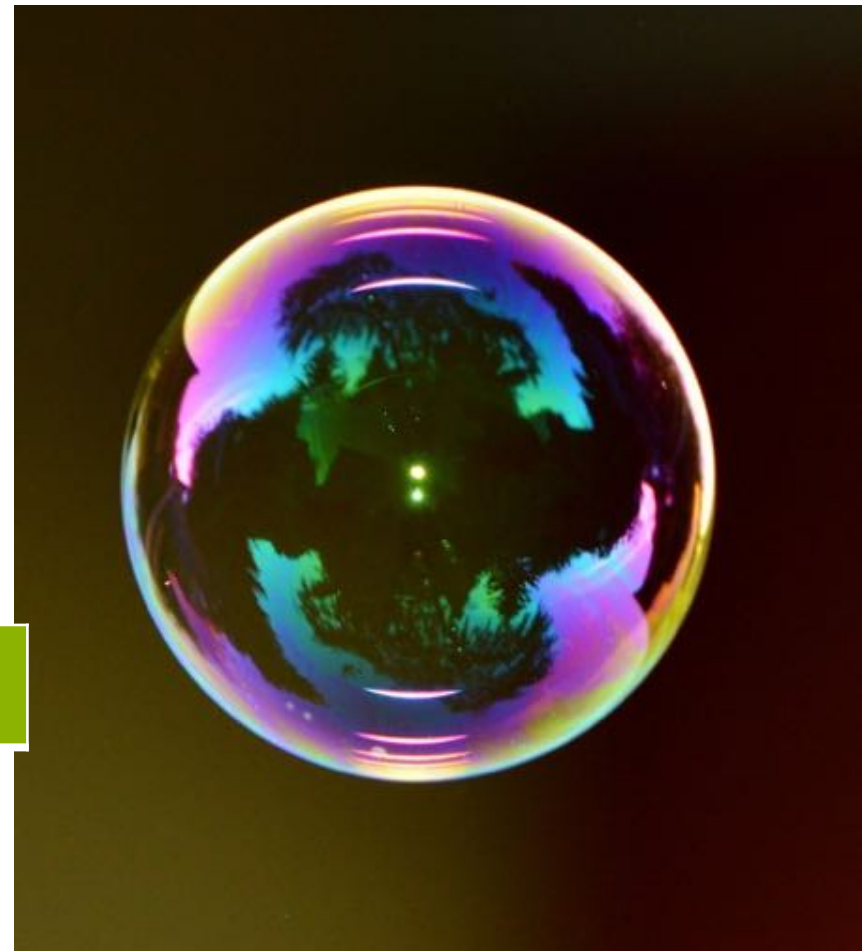

Trefnu Byrlym

Sut i Drefnu Swigod:

O'r chwith i'r dde, cymharwch ddau rif, cyfnewidiwch os oes angen. Ailadroddwch nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir

Ailadroddwch y broses nes bod yr holl rifau yn y drefn gywir.

Gweithgaredd: Trefnu Byrlym yn Python

Ateb Trefnu Byrylm– Ffwythiant Trefnu

```
# Ffwythiant Trefnu Byrlym
def trefnuByrlym(eichRhestr):
    n = len(eichRhestr)
    cyfnewid = False
    while n > 0:
        cyfnewid = False
        for i in range(1, n):
            if eichRhestr[i-1] > eichRhestr[i]:
                drosDro = eichRhestr[i]
                eichRhestr[i] = eichRhestr[i-1]
                eichRhestr[i-1] = drosDro
#eichRhestr[i], eichRhestr[i-1] = eichRhestr[i-1],eichRhestr[i]
                cyfnewid = True
        n = n - 1
    return eichRhestr
```

Ateb Trefnu Byrylm– Ffwythiant main

```
# Trefbu Byrlym main
```

```
def main():
```

```
    rhestrHebEiDrefnu = [34,23,56,89,23,43,55,75,4,2,6,10,11]
```

```
    print(trefnuByrlym(rhestrHebEiDrefnu))
```

```
main()
```